

Sygn. akt VIII U 1668/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lipca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Teresa Kalinka
Protokolant:	Ewa Grychtoł

po rozpoznaniu w dniu 17 lipca 2018 r. w Gliwicach

sprawy L. L. (1) (L.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania L. L. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 7 marca 2018 r. **nr** (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób że przyznaje L. L. (1) prawo do emerytury od dnia (...)
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz odwołującego kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSO Teresa Kalinka

Sygn. akt. VIII U 1668/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 marca 2018r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu L. L. (1) prawa do emerytury w niższym wieku w oparciu o art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2017r., poz. 1383 z późn. zm.) w związku z tym, iż nie ukończył on wieku 60 lat, a ponadto nie udowodnił on 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach przy pracach wymienionych w wykazie A, bowiem ZUS zaliczył mu jedynie 13 lat, 1 miesiąc i 20 dni takiej pracy. W uzasadnieniu wskazał, że nie uwzględnił do pracy w szczególnych warunkach, okresu zatrudnienia odwołującego u M. G. prowadzącego (...) w zakresie kamieniarstwa i betoniarstwa w B., od 6 czerwca 1990r. do 30 października 1999r. ze względu na rozbieżności zapisów w dokumentacji.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany poprzez przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury. Podniósł, że zgodnie z przedłożonymi przez niego świadectwami i zaświadczeniami oraz zeznaniami świadków, o przesłuchanie których wnosił, wykonywał pracę w warunkach szczególnych i tym samym spełnia warunki do przyznania prawa do emerytury. Do odwołania dołączył kserokopię umowy o pracę, gdzie zapisano, iż od 6 czerwca 1990r. pracodawca powierzył mu stanowisko betoniarza – kamieniarza, oraz zaświadczenie z 7 grudnia 1994r., gdzie potwierdzono, że w okresie od 6 czerwca 1990r., wykonywał pracę betoniarza.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Dodatkowo wskazał na nieścisłości w dokumentacji, gdzie w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych i w świadectwie pracy, pracodawca wskazał, że odwołujący wykonywał pracę betoniarza – kamieniarza, zaś w zaświadczeniu z 26 sierpnia 1993r. potwierdzono, że był zatrudniony na stanowisku szlifierza. W ocenie ZUS rozbieżności takie są niedopuszczalne. Ponadto organ rentowy zwrócił uwagę, iż na dzień złożenia wniosku i wydania zaskarżonej decyzji, ubezpieczony nie osiągnął wieku 60 lat.

Sąd ustalił co następuje:

Ubezpieczony L. L. (1), urodzony (...) w dniu 12 stycznia 2018r. złożył wniosek o emeryturę w wieku niższym niż 65 lat z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Ubezpieczony 60 lat ukończył (...)

Skarżący, na dzień 1 stycznia 1999r., legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze ponad 25 lat, z tym, że w ocenie ZUS udowodnił jedynie 13 lat, 1 miesiąc i 20 dni pracy w szczególnych warunkach.

Po przeanalizowaniu sprawy ZUS w dniu (...). wydał zaskarżoną decyzję.

Organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję nie uznał za pracę w warunkach szczególnych pracy w okresie od 6 czerwca 1990r. do 30 października 1999r. na stanowisku betoniarza – kamieniarza u M. G. prowadzącego (...) w zakresie kamieniarstwa i betoniarstwa w B., z uwagi na zakwestionowanie zapisów wystawionego za ten okres świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

W postępowaniu przed Sądem ubezpieczony domagał się uznania za pracę w warunkach szczególnych powyższego okresu.

W toku procesu Sąd ustalił, iż w spornym okresie ubezpieczony był zatrudniony u M. G. prowadzącego (...) w zakresie kamieniarstwa i betoniarstwa w B., który zajmował się wytwórstwem prefabrykowanych elementów betonowych, produkcją elementów składowych nagrobków i ich montażem. Był to niewielki zakład opierający swoją działalność głównie w oparciu o pracę właściciela i do kilku pracowników. Na stałe i w pełnym wymiarze był tam zatrudniony wyłącznie odwołujący. Natomiast pozostali pracownicy pracowali wyłącznie sezonowo przy zwiększonej ilości produkcji bądź dorywczo przy montażu nagrobków. Zakład ten głównie zajmował się produkcją prefabrykatów betonowych, jak płyty chodnikowe, krawężniki, parapety, stopnie schodów oraz elementy składowe nagrobków. Nadto w okresie od kwietnia do października firma zajmowała się też montażem nagrobków.

Odwołujący przez większość okresu zatrudnienia w tym zakładzie, bez względu na nazwę stanowiska pracy, faktycznie pracował jako betoniarz. W tym czasie zajmował się wykonywaniem prefabrykatów betonowych. Była to praca w większości niezmechanizowana, bowiem początkowo zestawianie mieszanki betonowej i jej wytwarzanie odbywało

się ręcznie przy użyciu łopat. Dopiero po kilku latach proces ten odbywał się przy użyciu małej betoniarki, do której składniki ładowano łopatami. Następnie mieszanka była ręcznie ładowana do form i zagęszczana przez ubijanie. Uszlachetniano też powierzchniowo produkty przez ich pokrywanie warstwą gysu kamiennego i jego ubicie. Jedynie w sporadycznych przypadkach, gdy nieliczne produkty posiadały nierówną powierzchnię wymagały lekkiego przeszlifowania. Proces ten zajmował do kilkunastu minut i był konieczny jedynie w incydentalnych przypadkach. Do zadań odwołującego należało też uczestniczenie w montażu nagrobków, gdyż ze względu na wagę elementów i konieczność ręcznego wykonywania tych prac, konieczna była współpraca większej ilości osób. Ubezpieczony prace te wykonywał codziennie nie mniej niż 8 godzin w wymiarze dobowym, zaś w sezonie letnim od rana do wieczora. Z kolei w okresie od listopada do marca w wymiarze 8 godzin na dobę. W tym okresie zajmował się wyłącznie pracami betoniarskimi, gdyż nie prowadzono wtedy prac z montażem nagrobków. Pracodawca wystawił ubezpieczonemu, za ten okres, świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Razem z odwołującym w spornym okresie pracował świadek L. G. – betoniarz – kamieniarz. Nadto rodzaj i wymiar jego pracy mogła potwierdzić świadka L. G., wdowa po pracodawcy odwołującego w spornym okresie. Miała ona bezpośrednie informacje, bowiem zakład był niewielki i produkcja odbywała się w obrębie posesji, na której stał dom właściciela. Ona też po śmierci męża w roku 2001, zabezpieczała dokumentację firmy. Równocześnie nie wiedziała, że jest zobowiązana do przechowywania dokumentacji osobowej pracowników i po śmierci męża ją zniszczyła

Ubezpieczony nie przystąpił do OFE.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: akt organu rentowego, zeznań świadków: L. G. i Ł. G. (k.34-35), nadto z wyjaśnień odwołującego słuchanego w charakterze strony (k. 35-36).

Zebrany materiał dowodowy Sąd uznał za kompletny i spójny, a tym samym za wystarczający do poczynienia ustaleń faktycznych oraz do rozstrzygnięcia sprawy.

W szczególności Sąd dał w pełni wiarę zeznaniom świadków i samego ubezpieczonego, gdyż są spójne i wzajemnie się potwierdzają. Ponadto świadek L. G. był współpracownikiem odwołującego, pracującym w takim samym charakterze, zaś Ł. G. była żoną jego przełożonego. Zatem mieli oni bezpośrednie informacje w zakresie charakteru i wymiaru świadczonej przez ubezpieczonego pracy w spornym okresie.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego, L. L. (1) zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2017r., poz. 1383, ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W zakresie określenia wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 32 ust. 1 ww. ustawy, rodzajów prac lub stanowisk oraz warunków, na podstawie których ubezpieczonym przysługuje prawo do emerytury art. 32 ust. 4 odsyła do uregulowań Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz.43 ze zm.).

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

W myśl § 3 i 4 rozporządzenia, pracownik który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w załączonym do rozporządzenia wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 60 lat dla mężczyzn
2. ma wymagany 25 letni okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zaś do okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach, zalicza się także okresy pracy górniczej w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin oraz okresy zatrudnienia na kolei w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin.

Ubezpieczony ukończył (...) i nie przystąpił do OFE. Kwestie te nie były ostatecznie sporne.

Okoliczność sporna w przedmiotowej sprawie dotyczyła posiadania przez ubezpieczonego (na dzień 1 stycznia 1999r.) wymaganego 15 letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, bowiem organ rentowy zaliczył mu do takiej pracy jedynie 13 lat, 1 miesiąc i 20 dni.

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału Sąd uznał, że ubezpieczony L. L. (1), z dniem (...) ukończył 60 rok życia, i na dzień 31 grudnia 1998r. udowodnił łącznie ponad 15 lat pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach. Nie budzi wątpliwości Sądu, że praca ubezpieczonego u M. G. prowadzącego Firmę Produkcyjno – Usługowo – Handlową w zakresie kamieniarstwa i betoniarstwa w B. od 6 czerwca 1990r. do 30 października 1999r. na stanowisku betoniarza – kamieniarza, co najmniej corocznie w okresach od listopada do marca, była pracą stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywaną w szczególnych warunkach, tj. pracą betoniarską.

Zgodnie z wykazem A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pracą w szczególnych warunkach, uprawniającą do niższego wieku emerytalnego były prace wymienione w dziale V poz. 4, przy pracach zbrojarskich i betoniarskich, natomiast pod poz. 10 wymieniono prace kamieniarskie.

Sąd uznał, że w okresie spornym odwołujący co roku od listopada do marca, pracował jako betoniarz w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W tym czasie nie wykonywał innych czynności niż związane z opisanymi pracami betoniarskimi i kamieniarskimi. Baz wpływu na taką ocenę pozostaje okoliczność, iż w tym czasie sporadycznie zajmował się też szlifowaniem produktów, gdyż w ocenie Sądu jest to jeden z etapów prac kamieniarskich i również podlega zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych. Sąd miał też na uwadze, że w pozostałej części roku, ubezpieczony uczestniczył dodatkowo w pracach związanych z montażem nagrobków, co niewątpliwie nie należy do prac w szczególnych warunkach. Okoliczność ta nie ma wpływu na fakt wykazania przez ubezpieczonego 15 lat pracy w warunkach szczególnych, bowiem zliczenie na przestrzeni całego spornego okresu, pracy ubezpieczonego w miesiącach zimowych, niewątpliwie pozwoli na przyjęcie, że w tym czasie wykazał on brakujące, niespełna 2 lata takiej pracy.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków potwierdzającym charakter pracy ubezpieczonego, uznając te dowody za spójne logiczne i wzajemnie się uzupełniające. Nadto zeznania świadków korelują z zapisami w dokumentacji przedstawionej przez ubezpieczonego i wystawionym mu przez pracodawcę, świadectwem pracy w warunkach szczególnych.

Sąd miał również na uwadze, że na dzień złożenia wniosku o emerytury oraz na datę wydania zaskarżonej decyzji, ubezpieczony nie ukończył jeszcze wieku 60 lat. Przesłanka ta została spełniona dopiero w toku postępowania – z (...)

W postępowaniu w sprawach z odwołania od decyzji ZUS, regułą obowiązującą jest zasada legalizmu oznaczająca, że Sąd bada legalność zaskarżonej decyzji na datę jej wydania. Reguła ta dopuszcza jednak wyjątki.

Zgodnie z orzeczeniem Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1998r., (II UKN 555/97, OSNP 1999/5/181) „sąd ocenia legalność decyzji rentowej według stanu rzeczy istniejącego w chwili jej wydania. Sąd jednakże może przyznać ubezpieczonemu świadczenie, jeżeli warunki je uzasadniające zostały spełnione po wydaniu zaskarżonej decyzji (art. 316 § 1 KPC)”.

Uzasadniając swoje stanowisko Sąd Najwyższy podkreślił, że zasadnicze znaczenie ma rozstrzygnięcie kwestii, czy art. 316 § 1 k.p.c., zgodnie z którym "sąd wydaje wyrok biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy; w szczególności czy uwzględnieniu roszczenia nie stoi na przeszkodzie okoliczność, że stało się ono wymagalne w toku sprawy", może być zastosowany w sytuacji, gdy w momencie wydania decyzji przez organ rentowy ubezpieczony nie spełniał wprawdzie warunków do przyznania wnioskowanego świadczenia, ale warunki te ziściły się w czasie trwania postępowania odwoławczego, przy czym podkreślił, iż co do zasady należy przyjąć, że sądowa kontrola legalności decyzji powinna dotyczyć stanu rzeczy istniejącego w chwili wydania tejże decyzji, bowiem o nim organ rentowy orzeka decyzją, której zgodność

z prawem pod względem formalnym oraz merytorycznym bada i ocenia sąd. Jeżeli jednak sąd ustali, że jedyną przyczyną odmowy przyznania emerytury lub renty ustalała po wydaniu zaskarżonej decyzji, jest władny wydać wyrok przyznający świadczenie z datą spełnienia się wszystkich przesłanek koniecznych do nabycia prawa do tego świadczenia. Ustalenia stanowiące faktyczną podstawę rozstrzygnięcia zawartego w takim wyroku muszą jednak dotyczyć okoliczności pewnych, ponieważ tylko w takich przypadkach dopuszczalne jest swego rodzaju skrócenie procedury przez eliminację ponownego postępowania przed organem rentowym z nowego wniosku o świadczenie niewątpliwie należne.

W przedmiotowej sprawie mamy do czynienia z taką właśnie okolicznością. Ubezpieczony bowiem wiek 60 lat ukończył z dniem (...)czyli w toku postępowania sądowego. Doszło zatem do ziszczenia się przesłanki wymaganej przez art. 184, ust. 1, pkt 1 ustawy o FUS, „a sądy ubezpieczeń społecznych rozstrzygając o prawidłowości decyzji organu rentowego są nie tylko uprawnione, ale mają obowiązek zweryfikowania wszystkich przesłanek warunkujących prawo do świadczenia” (wyrok Sądu Najwyższego z 15 grudnia 2009r. w sprawie II UK 138/09 – LEX nr 577844)

Mając na względzie powyższe Sąd uznał, że ubezpieczony legitymuje się na dzień (...) wymaganym 15 - letnim okresem pracy w szczególnych warunkach. Nadto Sąd uznał, że z momentem osiągnięcia wieku 60 lat, odwołujący spełnił wszystkie warunki uprawniające go do otrzymania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

W związku z powyższym Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie pierwszym sentencji, przyznając ubezpieczonemu prawo do emerytury od (...) tj. od ukończenia wieku 60 lat.

O kosztach orzeczono po myśli art. 98 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015r. poz. 1804, ze zm.) w punkcie drugim orzeczenia.

(-) SSO Teresa Kalinka